

Seminarium Energetyczne CC
„Trajektorie transformacji energetyki – horyzont 2050”

RYNKOWA TRAJEKTORIA TRANSFORMACJI ENERGETYKI POLSKI

Jan Popczyk
Powszechna Platforma Transformacyjna Energetyki 2050
www.ppte2050.pl

Warszawa, 18 czerwca 2019

„3x3”

FUNDAMENTALNE PODSTAWY TEORETYCZNE I PRAKTYKA TRANSFORMACYJNA

porządek fundamentalny transformacji energetyki, nazwany umownie „3x3”, na który składają się: triplet paradygmatyczny, 3-etapowa (3-celowa) praktyczna transformacja oraz 3-płaszczyznowo (ekonomicznie, społecznie i przyrodniczo) uwarunkowane powszechne decyzje prosumenckie (decyzje mikroekonomiczne)

KRAJOWY BILANS ENERGETYCZNY 2050 W MODELU MONIZMU ELEKTRYCZNEGO OZE

PIERWSZA UNIFIKACJA MAKRO- I MIKROEKONOMII MONIZMU ELEKTRYCZNEGO OZE

**WYBRANE WYNIKI BADAŃ DLA WIRTUALNEGO MINISYSTEMU
ELEKTROENERGETYCZNEGO (WME)**
(roczna elektryczna energia napędowa netto WME ~ 140 GWh)

RÓG OBFITOŚCI

systematyka zasobów z rogu obfitości

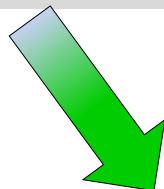
w środowisku cen krańcowych (cenotwórstwa czasu rzeczywistego) z pułapem cenowym (RB): ~ **13 tys. PLN/MWh** (DSM/DSR), ~ **10 tys. €** – RB/UE) i cenami dobowymi na rynku RDN (2018) istotnie wyższymi od przeciętnej w Europie (charakterystyczne ceny: **52 €/MWh** – Polska, **43-47 €/MWh** – ceny najniższe w Niemczech i Skandynawii; **61-65 €/MWh** – ceny najwyższe we Włoszech i w Wielkiej Brytanii)

UNIJNA TRANSFORMACJA ENERGETYKI 2050
od energetyki paliw kopalnych do monizmu elektrycznego OZE
(transformacyjne „równanie stanu” dla Polski)

POLSKI BILANS ENERGETYCZNY 2019
(energetyka węgla, ropy i gazu)

---

energia chemiczna – 1100 TWh
energia końcowa – 600 TWh

MONIZM ELEKTRYCZNY OZE 2050
zaspakajanie usług energetycznych w środowisku
źródeł elektrycznych OZE, technologii domu pasywnego i pompy ciepła (oraz
grzejnictwa elektrycznego wysokotemperaturowego)
i samochodu elektrycznego

---

energia (elektryczna) napędowa OZE (brutto/netto) – 200/175 TWh
energia użyteczna – 205 TWh

ENERGIA (ELEKTRYCZNA) NAPĘDOWA OZE (BRUTTO/NETTO), ENERGIA UŻYTECZNA

napędowa energia elektryczna OZE

→ **netto:** 95 TWh (segment tradycyjnego użytkowania energii elektrycznej), 15 TWh (energia napędowa dla pomp ciepła w budownictwie), 65 TWh (energia napędowa dla potrzeb transportu samochodowego)

→ **brutto:** 200 TWh (energia netto + straty sieciowe i potrzeby własne wynoszące 25 TWh (wartość oszacowana ekspercko))

energia użyteczna – 205 (95+45+65) TWh

**PRZYKŁADY PROGNOZ ENERGETYCZNYCH DLA POLSKI
opracowanych na początku lat 70. i 90. minionego wieku (PAN)
porównanie prognoz z rzeczywistością**

**Tab. 2. Prognozy energetyczne i polityka energetyczna
(emanacja ideologii i grup interesów)**

Wielkość prognozowana	Prognozy 2000	Rzeczywistość 2016
Elektryczna moc zapotrzebowana, GW	105	26
Wydobycie węgla kamiennego, mln ton	270	70
Zużycie węgla kamiennego, mln ton	240	70
Wydobycie/zużycie węgla brunatnego, mln ton	120	65
Import ropy naftowej, mln ton	90	25
Zużycie gazu ziemnego, mld m ³	<p>Prognoza PAN nie obejmowała gazu ziemnego. Według prognoz rządowych z 1990 r. zapotrzebowanie miało wynosić w 2000 r. około 27 mld m³, a w 2010 r. około 40 mld m³ (wariant wysoki rozwoju gospodarki. Rzeczywistość 2017, to około 15 mld m³.</p>	

GDZIE JEST PROBLEM ?

Transformacja energetyczna 2050 przenosi punkt ciężkości zagadnień rozwojowych we współczesnej **elektroenergetyce** ze strony podażowej (produkcji energii elektrycznej w źródłach OZE) na stronę popytową (zapotrzebowania na napędową energię elektryczną OZE)

Dlatego

Coraz mniejszym wyzwaniem dla Polski jest zwiększenie rocznej produkcji energii elektrycznej OZE **z 12 TWh (produkcja brutto) w 2018 do 200 TWh w 2050**

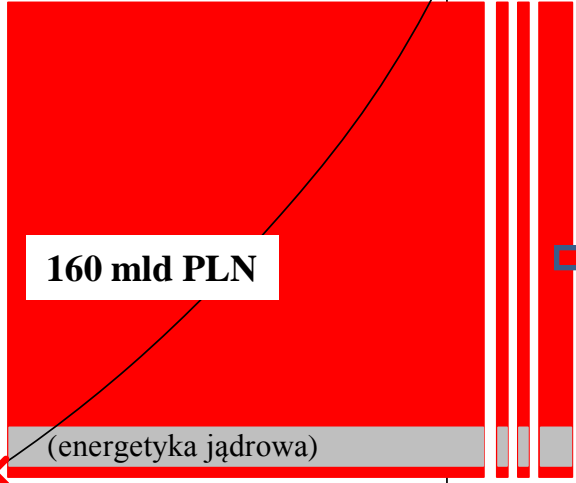
miks, który to umożliwi: [(5-10) ... (15-20) – 25 – 30 – 30] %, technologie: μ EB 10-50 kW, EB 0,5-1 MW, EWL pojedyncze elektrownie 3,5 MW, PV 2-50 kW, *offshore* pojedyncze elektrownie 10-12 MW (farmy 0,5-1,2-2 GW), odpowiednio + zasoby akumulatorowe (litowo-jonowe akumulatory: w inteligentnej infrastrukturze, w odbiornikach AGD i w narzędziach, a przede wszystkim w samochodach elektrycznych; domowe – w instalacjach domowych – akumulatory kompozytowo-ołowiowe; istniejące krajowe elektrownie szczytowo-pompowe; wykorzystanie potencjalnych zasobów magazynowych Skandynawii, przede wszystkim norweskich – około 120 TWh – o które będzie konkurowała cała Europa Północna

Niesłabnącym wyzwaniem jest zmniejszenie energii końcowej netto z około **550 TWh** (energia elektryczna 130 TWh, ciepło 210 TWh, paliwa transportowe 210 TWh) w 2018 do energii użytecznej **205 TWh** w 2050

dla gospodarki lepsze (tańsze!!!) od bloków Ostrołęka i Turów (w budowie), od elektrowni wodnej w Siarzewie (w planach), od energetyki jądrowej (w propagandzie) są: istniejące UPS-y oraz dostępne na rynku akumulatory i wielka „rodzina” technologiczna źródeł silnikowych korzystających z transferów paliwowych (paliwa gazowe i płynne transportowe)

PEP2040

$$E_{ch} + E_j = 3000 \text{ TWh}$$

2100 ?

(2009) → → 2020, 2025, 2035, ???

X węgiel brunatny?

30 mld PLN

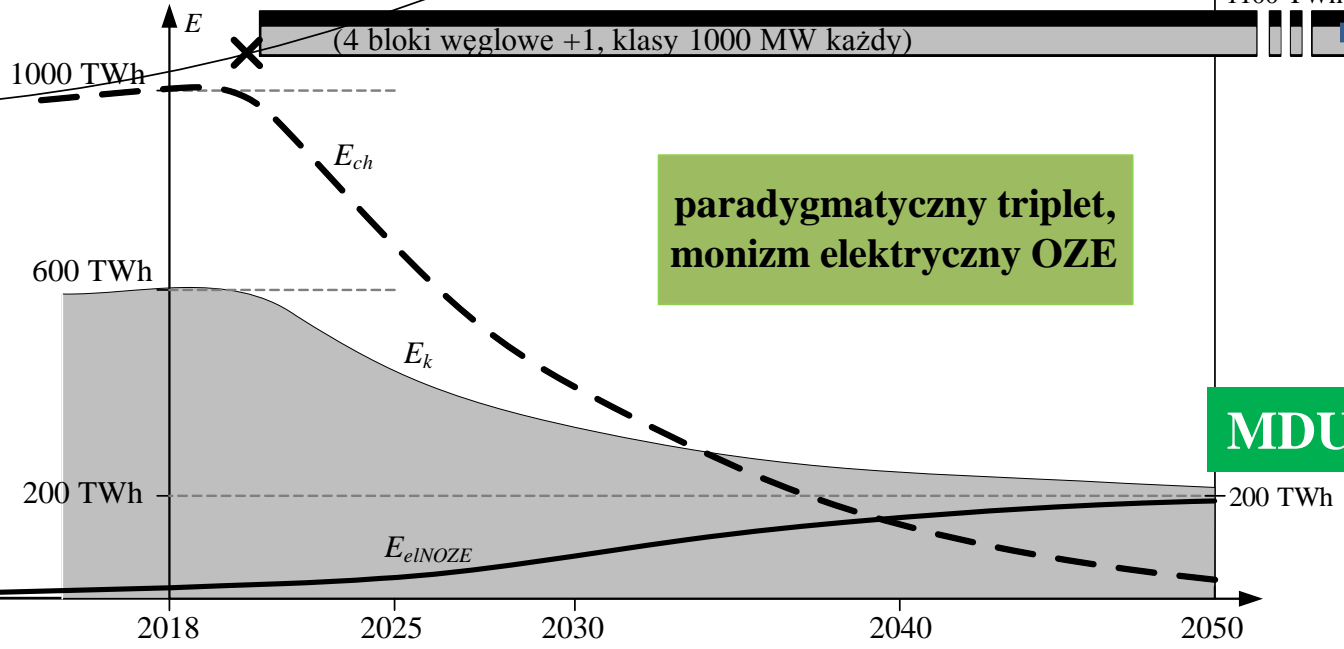
(4 bloki węglowe + 1, klasy 1000 MW każdy)

2100 ?

+1100 TWh

2080 ?

(2006) →

paradygmatyczny triplet, monizm elektryczny OZE

MDUE2050

TRANSFORMACJA ENERGETYKI 2050 ...
... koncepcja transformacji oraz osadzenie w jej środowisku
ustrojowego przesilenia kryzysowego w elektroenergetyce
KONCEPCJA TRZECH ETAPÓW/CELÓW

Punkt wyjścia: cenowe kryzysowe przesilenie 2018

USTROJOWE PRZESILENIE KRYZYSOWE W ELEKTROENERGETYCE ZE SKUTKIEM
W POSTACI PROGRAMU PONAD PODZIAŁAMI

wariant optymistyczny (pożądany)

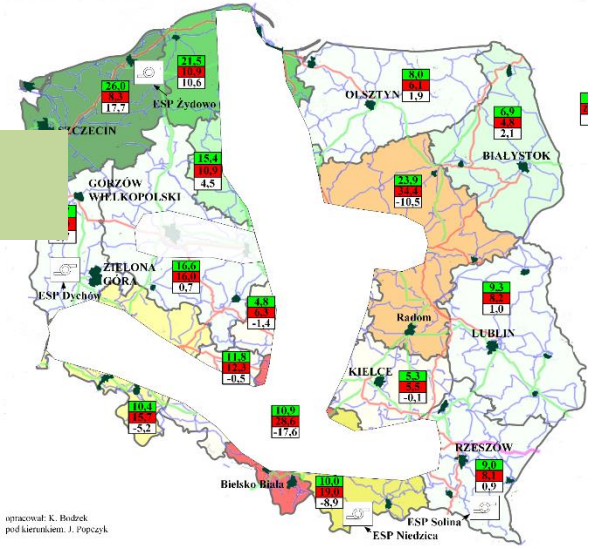
KONCEPCJA TRZECH ETAPÓW/CELÓW

- 1. 2019-2020** – spontaniczna budowa oddolnych kompetencji energetycznych w odpowiedzi na utratę zdolności zarządzania energetyką przez państwo (na brak koncepcji strategicznej i chaos decyzyjny)
- 2. Horyzont 2025** – zbudowanie konkurencyjnego rynku energii elektrycznej (eliminacja możliwości tworzenia nowych systemów wsparcia w całej energetyce)
- 3. Horyzont 2050** – rynkowe (za pomocą rynku, p.2) zbudowanie zeroemisyjnego systemu zaspakajania potrzeb energetycznych w modelu monizmu elektrycznego OZE (na obszarach wiejskich – horyzont 2040)

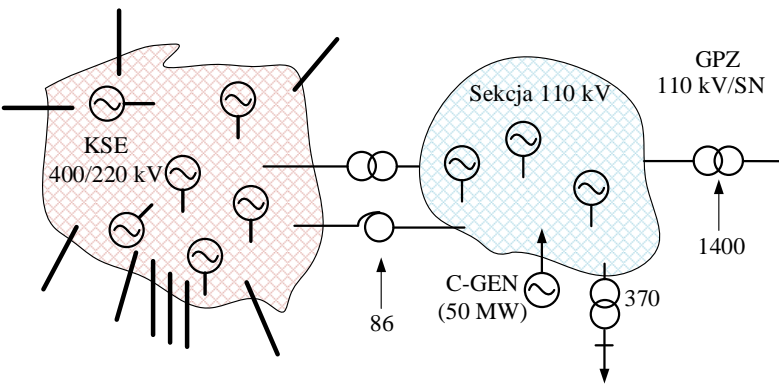
POTENCJAŁ ENERGETYKI ROZPROSZONEJ I PROSUMENCKIEJ W POLSCE

rynek wschodzący 1

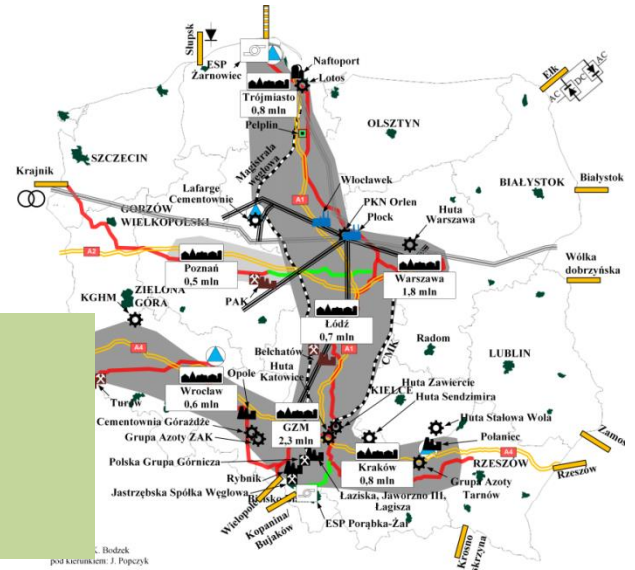
100% EP/ER OZE w horyzoncie 2040

rynek schodzący 1

transformacja energetyki

rynek wschodzący 2

struktura (w %) krajowego bilansu energii elektrycznej 2050

5%	μEB
(10-15)%	EB
(20-25)%	EW
30%	PV
30%	offshore

50% + 50% (EP/ER OZE + offshore w horyzoncie 2050)

POTRZEBA ZWERYFIKOWANIA HIPOTEZY ROBOCZEJ:
inteligentna elektryfikacja OZE (monizm elektryczny OZE)
jest tańszy niż „zielony” wodór

**pierwsza unifikacja makro- i mikro-ekonomii
(modelu monizmu elektrycznego OZE)**

ZUŻYCIE PALIW (węgiel, ropa, gaz) 2050 wg PEP2040

węgiel kamienny

→ **(30+10) mln ton:** elektrownie kondensacyjne i elektrociepłownie, odpowiednio

ropa naftowa

→ **26 mln ton**

gaz ziemny

→ **22 mld m³**

Polska 2050

(unifikacja makroekonomiczna dwóch wariantów transformacyjnych)

**Tab. 3. Porównanie rocznych (2050) kosztów:
koszt monizmu elektrycznego OZE vs koszt skutków polityki PEP2040
(ceny stałe, poziom 2019)**

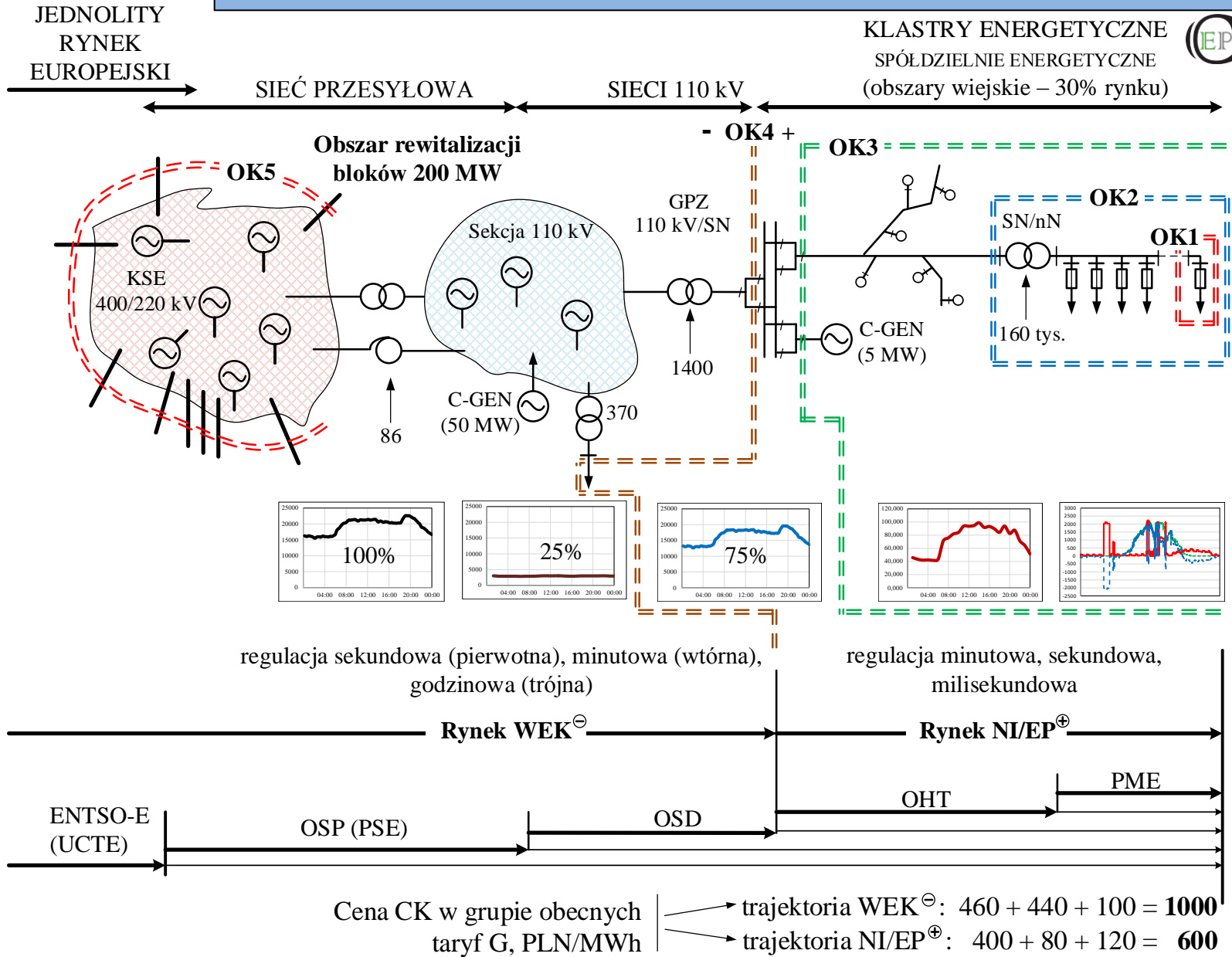
**pełne nakłady inwestycyjne po stronie podaźowej dla pierwszego cyklu inwestycyjnego
monizmu elektrycznego OZE i jednostkowa amortyzacja 2050
(energia elektryczna brutto 200 TWh)**

Miks	udział		P_{Σ}	N_{Σ}	A_{2050}	A_{jedn}
	%	TWh	GW	mld PLN	mld PLN	PLN/(MWh-rok)
μEB	5	10	1,3	22	0,9	90
EB	10-15	20-30	2,5-3,7	32-48	1,3-1,9	65
EWL	20-25	40-50	13-16	60-74	2,4-3,0	60
PV	30	60	60	250	10	160
EWM	30	60	15	120	5	80
Razem	100	200	(-)	500	20	100

**vs nakłady inwestycyjne w energetykę jądrową (9 GW) i jednostkowa amortyzacja, łącznie
z kosztami paliw kopalnych w elektroenergetyce, ciepłownictwie
i transporcie w 2050 (w mld PLN) wynikające z polityki PEP2040**

energetyka jądrowa	koszty paliw + uprawnienia do emisji CO ₂			$A_{2050} + K_{2050}$
$N_{\Sigma} = 300, A_{2050} = 10$	węgiel → (10 + 10)	gaz → (33 + 5)	„ropa” → (130 + 8)	10 + (~ 200)

TRANSFORMACJA POLSKIEJ ENERGETYKI – PUNKT WYJŚCIA

Opracowanie: J. Popczyk
Opracowanie graficzne: M.Fice

Powiaty (na obszarach wiejskich, poza grodzkimi): 314
Spółdzielnie mieszkaniowe (miasta): 4000

PORÓWNANIE CEN ENERGII (ELEKTRYCZNEJ) 2050 **(unifikacja mikroekonomiczna wariantów transformacyjnych)**

**Tab. 4. Porównanie cen/kosztów jednostkowych energii elektrycznej:
ceny/koszty na zdecentralizowanym rynku czasu rzeczywistego energii elektrycznej,
czyli w środowisku tripletu paradygmatycznego**

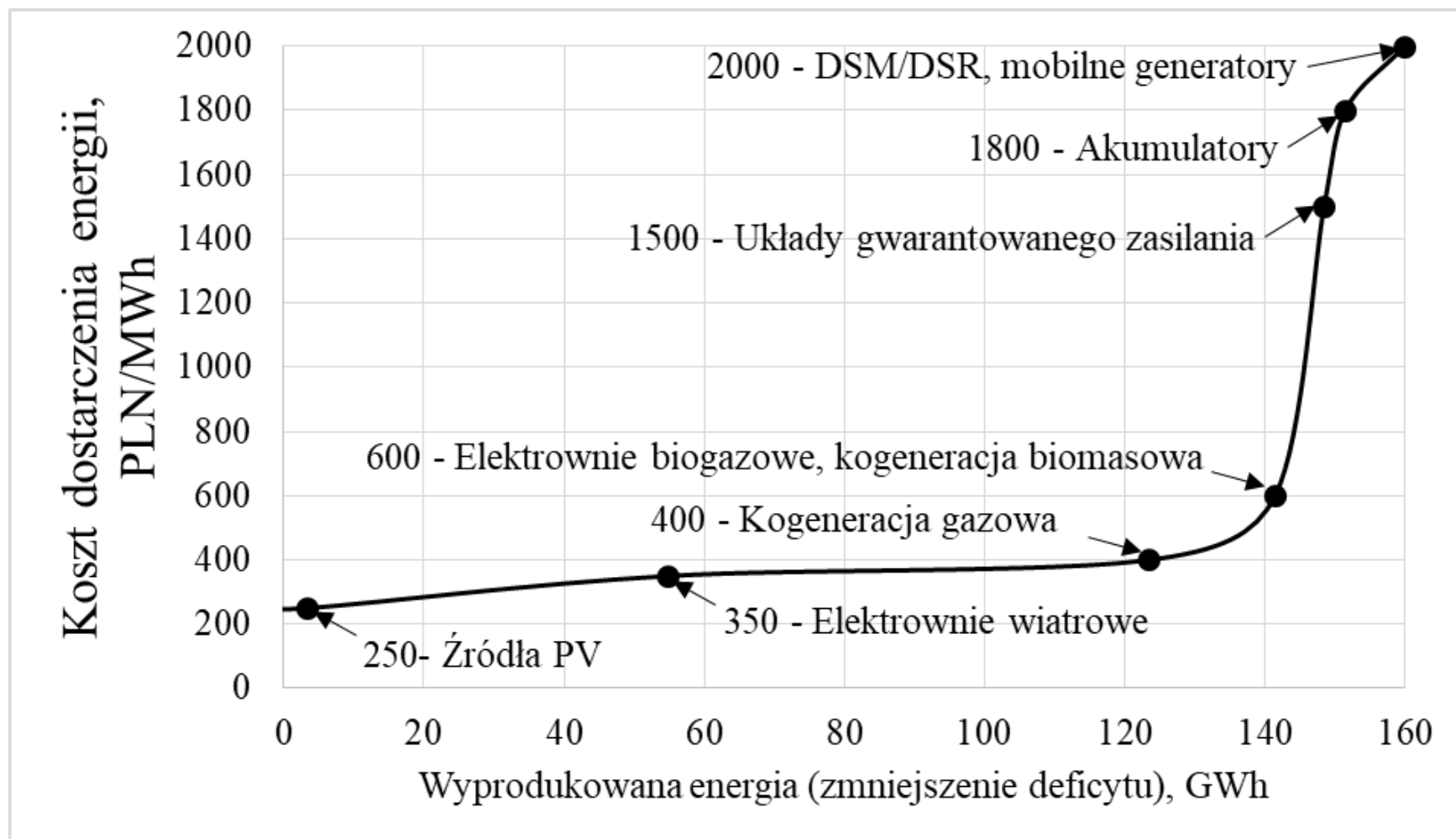
vs

ceny/koszty w dominującym modelu elektroenergetyki WEK, ze zrealizowaną polityką PEP2040

Oslony (napięcia)	Cena* (bez subsydiowania skrótnego, podatków i paropodatków), PLN/MWh	
	monizm elektryczny	PEP 2040
OK1 (przyłącze nN)	300	750
OK2 (stacja transformatorowa SN/nN)	300	650
OK3 (osłona wirtualna SN)	300	600
OK4 (GPZ 110/SN)	250	550
OK5 (połączenia transgraniczne)	200	250

* Opłata sieciowa zgodna z postulowaną zasadą dostępu do sieci TPA+ (za rzeczywiste wykorzystanie sieci), ceny stałe – poziom 2019, grube oszacowania analityczno-ekspertskie)

koszty krańcowe dostarczenia energii

RYNEK CZASU RZECZYWISTEGO

(cen krańcowych odzwierciedlających wartość energii elektrycznej)

VS

MODEL KOSZTOWY ELEKTROENERGETYKI (ENERGETYKI)

(z cenami przeciętnymi energii elektrycznej odzwierciedlającymi jej koszt)

**Tab. 5. Ceny/koszty energii elektrycznej
w środowisku krańcowej produktywności i krańcowego popytu
(na zdecentralizowanym rynku czasu rzeczywistego energii elektrycznej)**

$\Delta E(x \div y), \%$	$C[\Delta E(x \div y)], \frac{PLN}{MWh}$	$E, \%$	$C(E) = \frac{1}{E} \int_0^E c(e)de, \frac{PLN}{MWh}$
(0 ÷ 40)	300	40	300
(40 ÷ 80)	350	80	325
(80 ÷ 90)	450	90	340
(90 ÷ 95)	1300	95	390
(95 ÷ 100)	1900	100	470

**pierwsza unifikacja rynku energii elektrycznej
(siły sprawczej transformacji energetyki do monizmu
elektrycznego OZE)**

DEKOMPOZYCJA POJĘCIA BEZPIECZEŃSTWO ENERGETYCZNE, DWIE PŁASZCZYZNY (podmiotowa i przedmiotowa I WYMIAR CZASOWY

Operatorzy odpowiadają za bezpieczeństwo infrastruktury KSE

Rynek odpowiada za adekwatność zaspokojenia potrzeb energetycznych każdego, kto je ma (w środowisku ustrojowej zasady pomocniczości)

Na pierwszej płaszczyźnie, podmiotowej, są operatorzy i prosumenci (także inne podmioty rynku: sprzedawcy, ...). Na drugiej płaszczyźnie, przedmiotowej, jest konkurencyjny rynek energii oraz bilansowanie energii i regulacja mocy (rozpatrywane w kategoriach usług systemowych, zastrzeżonych dotychczas dla operatora OSP)

W wymiarze czasowym chodzi o unifikację transformacji trzech etapach. Pierwszy etap, to lata 2019-2020 – okres oddolnych reaktywnych działań wywołanych kryzysem cenowym w elektroenergetyce. Dalej jest horyzont 2025 i wdrażanie w tym horyzoncie dojrzałego rynku energii elektrycznej zdolnego odpowiadać w sposób systemowy na sygnały cenowe. Wreszcie jest horyzont 2050, w którym funkcjonuje dojrzały rynek zdolny przetransformować całą energetykę do monizmu elektrycznego OZE

DWA KRYTYCZNE SEGMENTY LISTY WĄTKÓW REGULACYJNO-PRAWNYCH WYMAGAJĄCYCH UNIFIKACJI METODOLOGICZNEJ

Segment 1

1° - aukcje na rynku mocy, 2° - aukcje OZE, 3° - zdecentralizowany (od 2021) rynek bilansujący, 4° - obowiązująca unijna wymagalność taryf dynamicznych odbiorców, 5° - obowiązująca unijna wymagalność dostępu do platformy OIREE

Segment 2

6° - deficyt mocy w KSE (domena OSP), 7° - deficyt sieciowych zdolności przyłączeniowych (domena operatorów OSD), 8° - przerwy awaryjne zasilania 1 (rozległe awarie sieciowe, domena OSD), 9° - przerwy awaryjne zasilania 2 (awarie pojedynczych układów sieciowych, domena OSD), 10° - przerwy planowe zasilania (odpowiedzialność OSD), 11° - opłata sieciowa (w tym *net metering*, system *roamingu* elektroenergetycznego), 12° - uwolnienie taryf (potrzebna redukcja patologicznej regulacji segmentu taryfowego G, z wielkim zakresem socjalizacji taryf za pomocą subsydiowania skróśnego „wewnętrzznego” jak i „zewnętrznego”; uwolnienie traf G miało nastąpić najpóźniej przed 2000 r.), 13° - handel sąsiedzki (klastrowy, spółdzielczy) o wielkim potencjale rozwojowym na obszarach wiejskich, ale również w miastach (spółdzielnie/wspólnoty mieszkaniowe), 14° - zmiana systemu regulacji rynku energii elektrycznej (z *ex ante*, czyli z regulacji takiej jaką obecnie realizuje Prezes URE na regulację *ex post*, czyli taką jaką jest obecnie właściwa dla Urzędu Konkurencji i Ochrony Konsumentów).

JAKOŚCIOWO-ILOŚCIOWE TESTOWANIE

dwóch wariantów transformacji polskiej energetyki w horyzoncie 2050

(w środowisku funkcji wykładniczych oraz wyników liczbowych przedstawionych w tab. 3,4,5)

Skumulowana różnica kosztów zaspakajania potrzeb energetycznych między wariantami monizmu elektrycznego OZE i PEP2040, wynosi – w całym okresie, od stanu A (2020) do stanu B (2050) – ponad **2 bln PLN**, na rzecz pierwszego wariantu. Mimo, że jest to oszacowanie bardzo grube (bo środowisko funkcji wykładniczych ma wiele ograniczeń w kontekście tego oszacowania) i musi być ciągle weryfikowane, to jednak jest tak wyraziste, że bardzo silnie uprawnia hipotezę o racjonalności transformacji energetycznej do monizmu elektrycznego OZE. Trzy szczegółowe czynniki racjonalizujące tę hipotezę są następujące:

1. Roczna **10-procentowa** dynamika wzrostu rynku wytwórczego wschodzącego 1 energii elektrycznej (z poziomu 12 TWh w 2019 r.) oraz budowa jednej farmy *offshore* na rynku wschodzącym 2 o mocy 1,4 GW co 3 lata są wystarczające do wyprodukowania potrzebnej w 2050 r. (w modelu monizmu elektrycznego OZE) energii elektrycznej brutto wynoszącej 200 TWh (energii napędowej 175 TWh).
2. Wielkość obecnego rocznego rynku budowy nowych mieszkań (w jednej połowie w domach jednorodzinnych, a w drugiej w budownictwie wielorodzinnym), wynosząca około **150 tys. mieszkań**, w powiązaniu z hipotezą o racjonalności głębokiej rewitalizacji połowy istniejącej zasobów mieszkaniowych (a zasoby te, to 6 mln domów jednorodzinnych i drugie 6 mln mieszkań w budynkach wielorodzinnych) uprawdopodobnia w bardzo wysokim stopniu praktyczną możliwość pasywizacji całego budownictwa mieszkaniowego i elektryfikacji ciepłownictwa w zakresie potrzeb grzewczych oraz produkcji ciepłej wody użytkowej; podkreśla się przy tym, że ilościowy potencjał wzrostowy zasobów mieszkaniowych jest już bardzo niewielki.
3. **Półmilionowy** roczny rynek sprzedaży nowych samochodów racjonalizuje hipotezę, że pełna elektryfikacja transportu samochodowego w horyzoncie 2050 jest bardzo racjonalna (liczba samochodów w 2019 r., to około 20 mln i jest to liczba, która nie ma już ²¹ praktycznego potencjału wzrostowego).

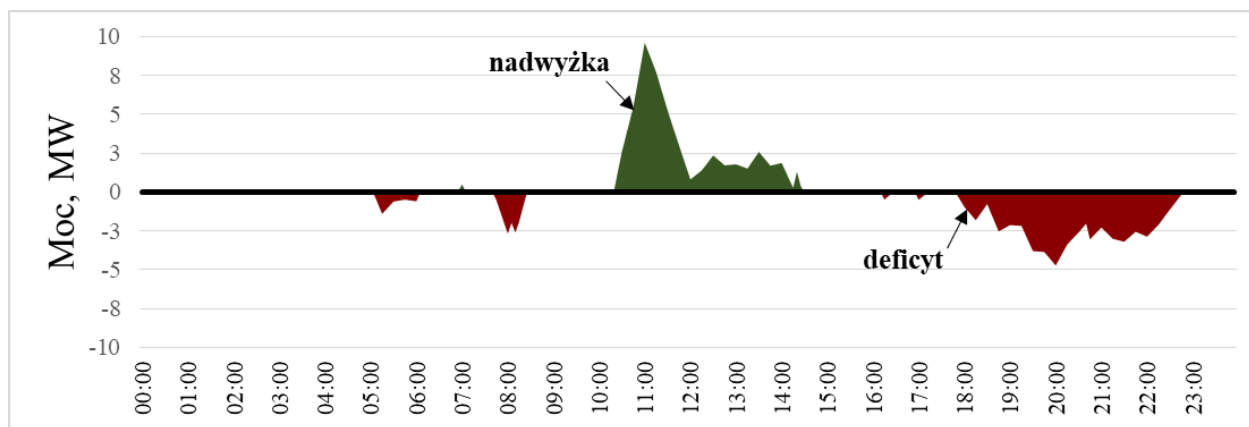
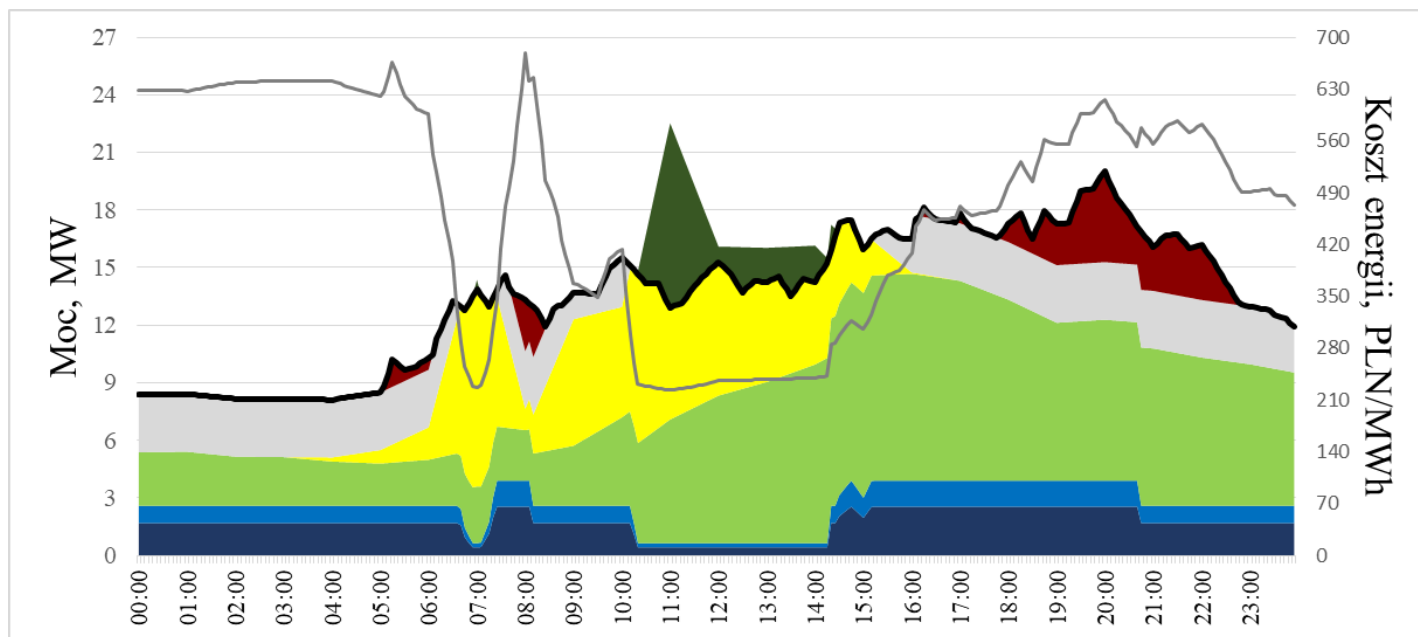
ISTOTA PIERWSZEJ UNIFIKACJI RYNKU ENERGII ELEKTRYCZNEJ

**Terminal STD (zasada TPA+)
i samouczenie się rynków energii elektrycznej**

WYNIKI BADAŃ DLA PRZYKŁADOWEGO SYSTEMU WME
(roczne zużycie energii ~ 140 GWh)

STRUKTURA WYTWARZANIA KLASTRA (WME) – HORYZONT 2040, MODEL MONIZMU ELEKTRYCZNEGO OZE I CENOTWÓRSTWA CZASU RZECZYWISTEGO (2040)

7 kwiecień – duża zmienność produkcji w źródłach OZE, małe niezbilansowanie

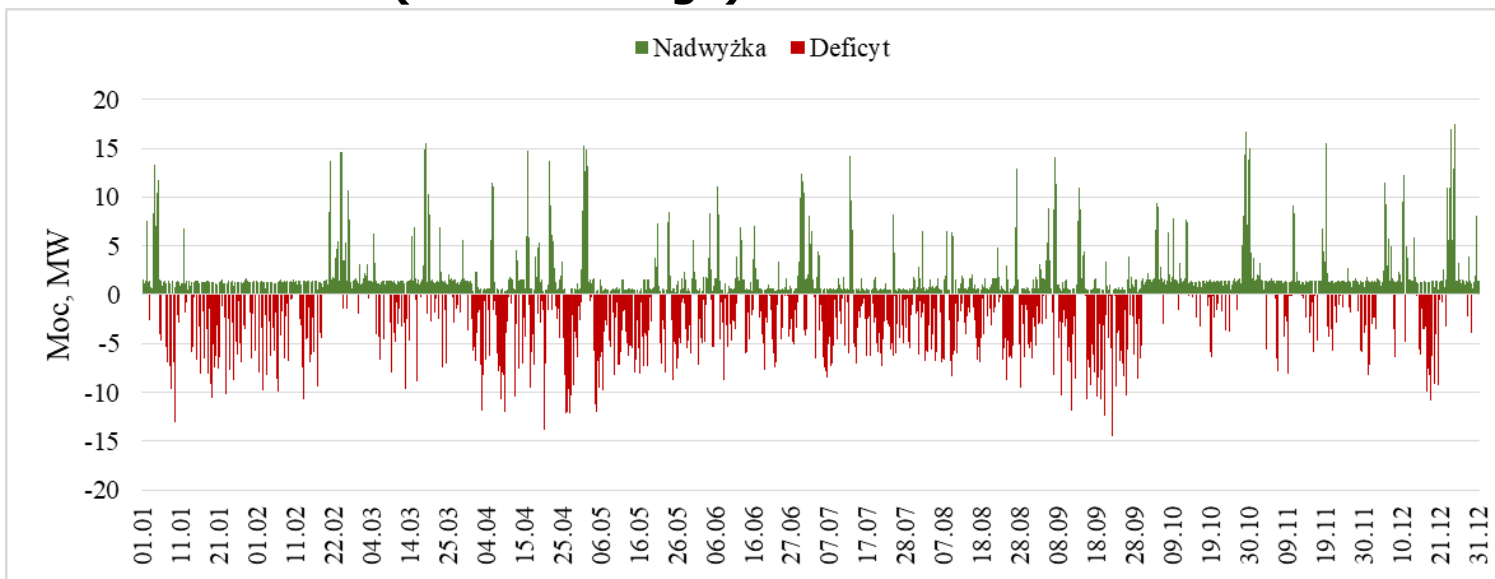

- Nadwyżka
- Deficyt
- UPS
- Agregaty kogeneracyjne
- Źródła PV
- Elektrownie wiatrowe
- Mikro el. biogazowe z zasobnikiem
- El. biogazowe z zasobnikiem
- Zapotrzebowanie
- Koszt energii

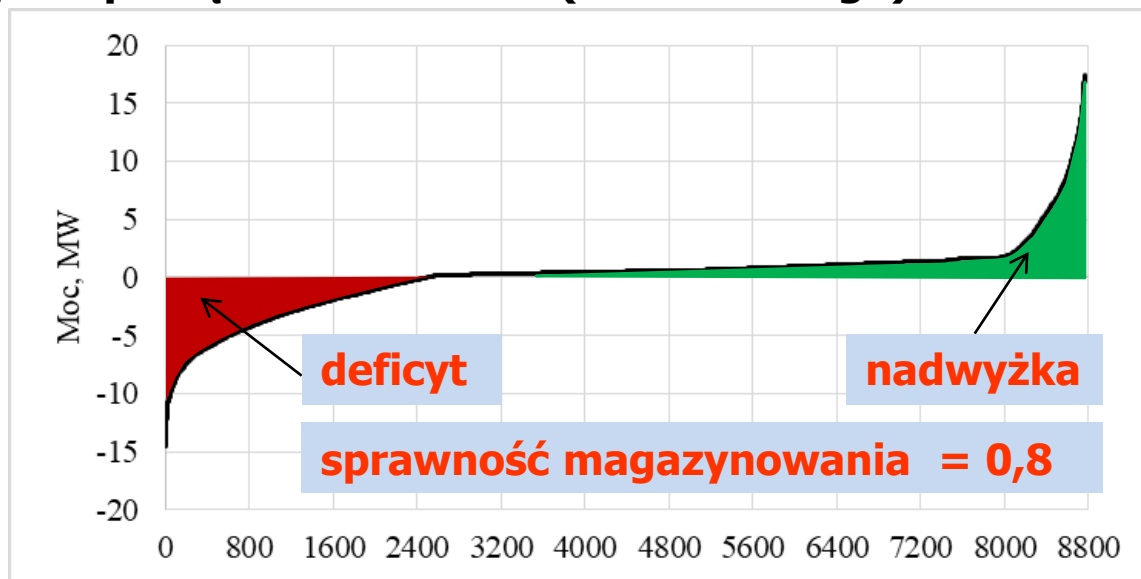

PROFIL (5-MINUTOWY) NIEZBILANSOWANIA KLASTRA (WME)

profil niezbilansowania (5-minutowego)

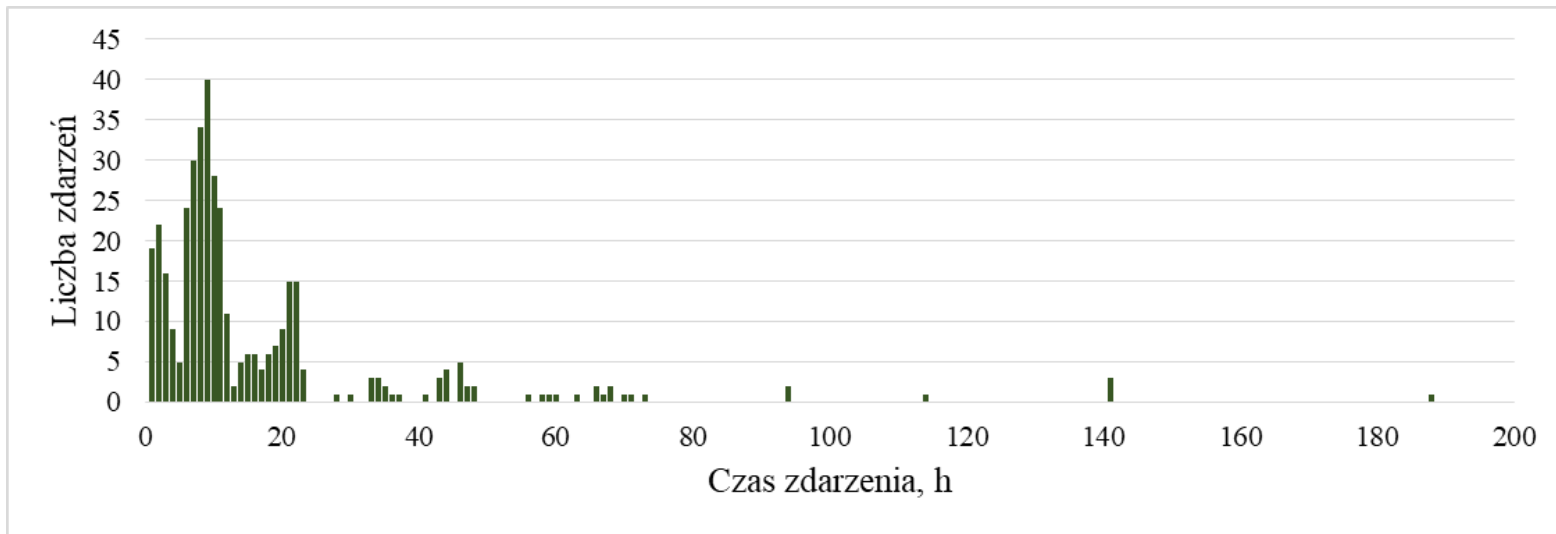

charakterystyka uporządkowana salda (5-minutowego)

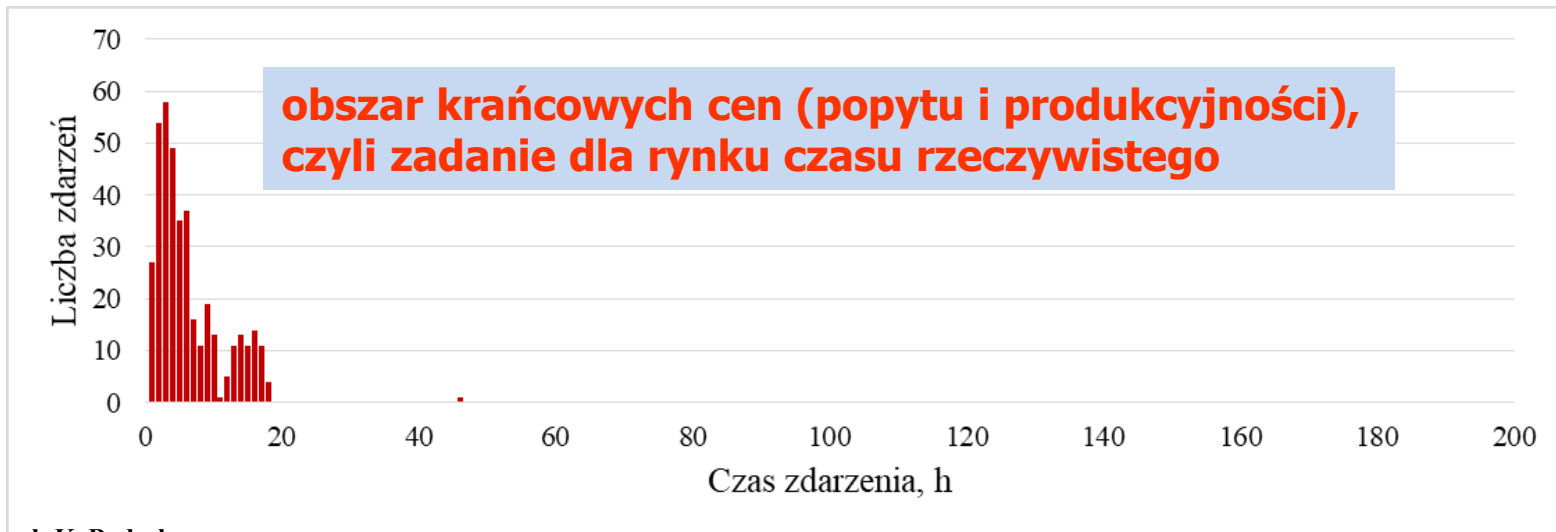

CHARAKTERYSTYKA PROFILU NIEZBILANSOWANIA KLASTRA (WME)

czas i liczba godzin z saldem („pakietowym”) dodatnim

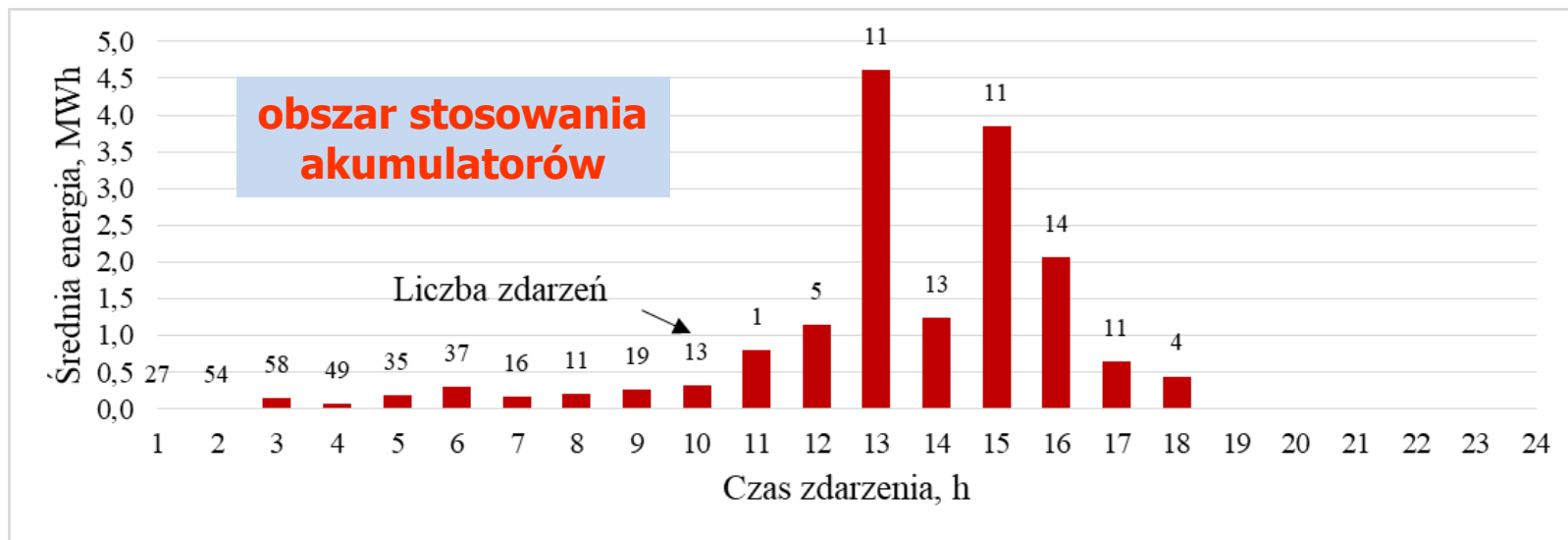

czas i liczba godzin z saldem („pakietowym”) ujemnym

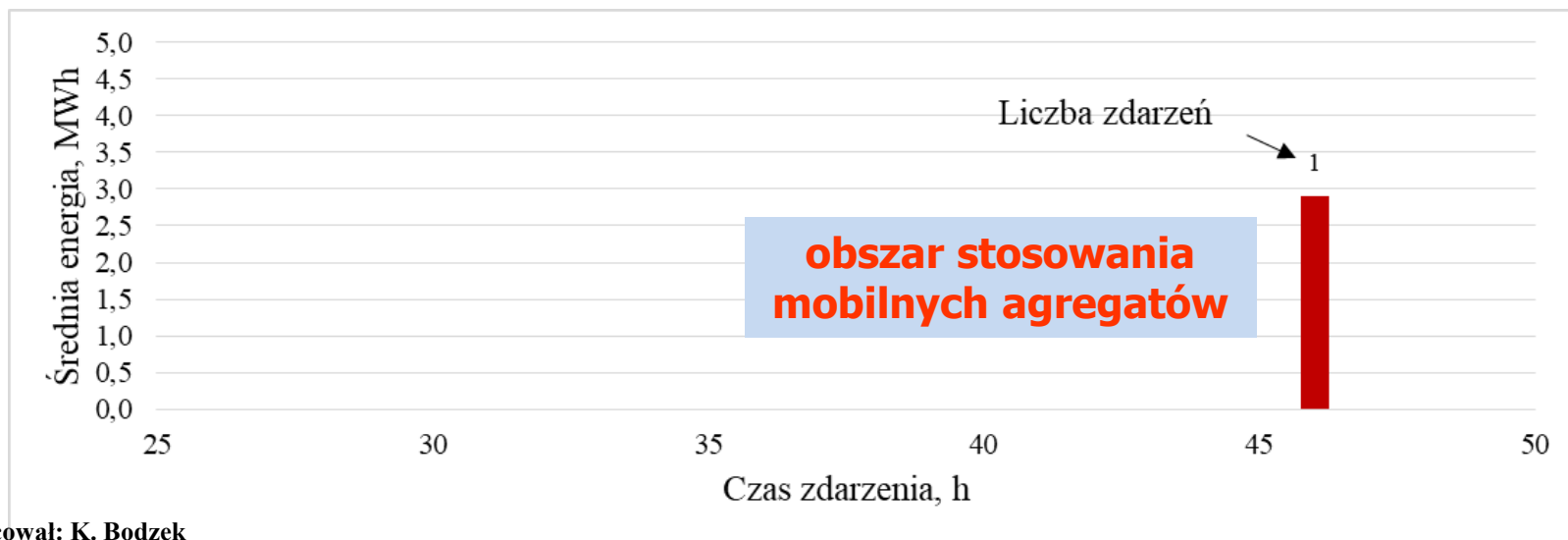

CHARAKTERYSTYKA PROFILU NIEZBILANSOWANIA KLASTRA (WME)

średnia energia w deficytach (do 24 h)

średnia energia w deficytach (powyżej 24 h)

**POTRZEBA POGŁĘBIONEJ NEGATYWNEJ WERYFIKACJI
POWSZECHNEJ CIĄGLE (!!!) HIPOTEZY ROBOCZEJ:
„bilansowanie zapotrzebowania na energię elektryczną
za pomocą źródeł OZE jest obecnie jeszcze **niemożliwe**”**

RÓG OBFITOŚCI

**decyzje mikroekonomiczne prosumentów
i podmiotów rynkowych uwarunkowane technologicznie,
ekonomicznie i środowiskowo**

PRODUKTY „DOSTĘPNE NA ALLEGRO”

Początek listy

- 1. Źródło światła LED z akumulatorem jedno-ogniowym**
  - 2. Router OZE z akumulatorem (kwasowo-ołowiowym, litowo-jonowym)**
  - 3. Źródło PV (dachowe)**
  - 4. Mikrowiatrak („ogródkowy, dachowy”)**
  - 5. Źródło PV z routerem OZE**
  - 6. Źródło PV z routerem OZE i z akumulatorem**
  - 7. Mobilny agregat prądotwórczy 0,5 MW**
- ... i wiele, wiele innych**

**ROZWIĄZANIA SYSTEMOWE DO ZASTOSOWANIA PRZEZ
PROSUMENTÓW, SAMORZĄDY (ZADANIA WŁASNE),
PRZEDSIĘBIORCÓW MMSP (NIEZALEŻNI INWESTORZY),
zasoby potrzebne do realizacji rozwiązań dostępne na rynku**

Dom jednorodzinny

więcej: [Prosumencki model domu jedn ... Popczyk J., K. Bodzek K., Fice M., Piłśniak A., Sztymelski K., Wojcicki R..pdf](#)

Spółdzielnia energetyczna przy spółdzielni mieszkaniowej (wspólnocie mieszkaniowej), nowy model biznesowy dewelopera mieszkaniowego

więcej: [Spółdzielnia energetyczna przy spółdzielni mieszk. ... Popczyk J., Bodzek K., Szczecinski W., Wesołowski T..pdf](#)

Spółdzielnia energetyczna we wsi z gospodarstwem średnio-towarowym (z mikro-elektrownią biogazową klasy 10-50 kW

więcej: [Prosumencki model mikrosystemu z uEB na rynku wsch ... Popczyk J., Bodzek K., Fice M., Wereszczyński D..pdf](#)

Wirtualny minisystem elektroenergetyczny (klaster energetyczny)

więcej: [Wirtualny Minisystem Elektroenergetyczny Wielkopolska Południowa \(SBU\). Popczyk J., Grześkowiak J., Bodzek K..pdf](#)

BLOCKCHAIN i INNE **(na rynku wschodzącym energii elektrycznej 1)**

Pytanie retoryczne: czy da się zablokować w środowisku kryzysowym:

- 1. Smart kontrakty niezależnych inwestorów**
  - 2. Sieciowe inwestycje samorządowe**
  - 3. Sieciowe inwestycje deweloperskie**
- ... i wiele, wiele innych**

SYSTEMATYKA/RANKING POTENCJALNYCH ZASOBÓW Z ROGU OBFITOŚCI

zasoby – ranking	
uśpione bezinwestycyjne	
	wynikające z pasywności (braku wiedzy) odbiorców
	możliwe do pobudzenia przez „naprawę” błędnych regulacji
	możliwe do pobudzenia przez rozszerzenie istniejących dobrych regulacji
niskonakładowe możliwe do pobudzenia za pomocą konkurencji	
blokowane przez grupy interesów, niemożliwe do wykorzystania bez ustrojowej reformy rynku energii elektrycznej	

**WĘZŁOWE ROZWIĄZANIA USTROJOWEJ REFORMY RYNKU
ENERGII ELEKTRYCZNEJ**
(przede wszystkim w ujęciu przedmiotowym)

NOWA DYNAMIKA INTERAKCJI STRUKTURY PODMIOTOWEJ I PRZEDMIOTOWEJ RYNKU ENERGII ELEKTRYCZNEJ

rozwińnięcie

**bezpieczeństwo energetyczne,
polityka energetyczna
i struktura podmiotowa WEK
oraz jej kosztowe finansowanie**

**systemy wsparcia grup interesów
politycznych (np. blokowanie cen
przed wyborami) i biznesowych**

od

do

**struktura przedmiotowa
ryнку energii elektrycznej**

**otwarty, konkurencyjny
rynek zaspakajania potrzeb
energetycznych w modelu
monizmu elektrycznego OZE**

KATALOG ROZWIĄZAŃ

propozycja wywoławcza

- 1. Regulacja częstotliwościowa w koncepcji 2025 jest domeną rynku schodzącego (jednostki JWCD); sposób zastąpienia tej regulacji w horyzoncie 2050 jest sprawą otwartą**
- 2. Rynek bilansujący (zastępujący obecny rynek usług systemowych) w koncepcji 2025 jest 2-stopniowym koncesjonowanym rynkiem energii czasu rzeczywistego (5-minutowym): podstawowym na rynku wschodzącym 1 zarządzanym przez operatorów OSD(SN) oraz „egzekucyjnym” na osłonie OK4, czyli na rynku schodzącym zarządzanym przez operatora OSP(110-220-400 kV). Rynek ten obejmuje „nierozróżnialne” prawnie zasoby, którymi są: źródła (wszystkie, nie tylko bilansujące), systemy DSM/DSR (w infrastrukturze prosumenckiej i w instalacjach odbiorczych) oraz zasobniki energii elektrycznej (w infrastrukturze prosumenckiej, w instalacjach odbiorczych, a także zintegrowane systemowo ze źródłami)**
- 3. Opłaty sieciowe na rynku wschodzącym 1 (ustalane na podstawie zasady znaczka pocztowego) są w koncepcji 2025 wliczane do ceny wytwórcy (ceny jednoskładnikowej energii elektrycznej przesyłanej przez sieć)**
- 4. Na rynku wschodzącym 1 obowiązuje w koncepcji 2025 zasada dostępu do sieci TPA+ (dostęp przez certyfikowany inteligentny sieciowy terminal dostępowy)**
- 5. W koncepcji 2025 rozliczenia na rynku wschodzącym 1 (z wejściem na ten rynek za pomocą certyfikowanego inteligentnego sieciowego terminala dostępowego) zapewnia koncesjonowany operator OIREE (niezależny operator pomiarowy). Operator OIREE jest platformą informatyczną obsługującą segment rynkowy TPA+. Alternatywą dla operatora OIREE są smart kontrakty blockchain**
- 6. Operator OIREE zapewnia przełączanie indywidualne podmiotów rynkowych (wytwórcy, odbiorcy, prosumenci) zawierających umowy bilateralne w segmencie TPA+ w trybie czasowym asynchronicznym (pakietowym)**

załącznik 1
PODSTAWY FUNDAMENTALNE

PODSTAWOWY APARAT POJĘCIOWY

cztery pytania związane z tytułem i autorskie odpowiedzi

TRANSFORMACJA ENERGETYCZNA: czym jest ?	przejściem do monizmu elektrycznego
paradygmatyczny triplet: jakie paradygmaty go tworzą ?	prosumencki, egzergetyczny, wirtualizacyjny
mapa: z czym jest ona utożsamiana ? (jest to zarazem pytanie o siłę napędową transformacji)	z architekturą nowego rynku energii elektrycznej (z ustrojową reformą rynku energii elektrycznej)
trajektoria: które bilanse energetyczne tworzą krytyczny zbiór bilansów (w kontekście zarządzania trajektorią transformacyjną: $A \rightarrow B$)	energia pierwotna (paliw kopalnych, chemiczna i jądrowa) energia końcowa (na trzech rynkach: elektrycznym, ciepła i paliw transportowych) energia użyteczna (zaspakajająca wszystkie potrzeby energetyczne, uwzględniająca egzergię surowców nieenergetycznych) energia napędowa (w tendencji elektryczna OZE, o najwyższej egzergii, porównywalnej z egzergią energii kinetycznej)

(„TWARDY”) PARADYGMAT EGZERGETYCZNY (2)

Punkt wyjścia do sformułowania paradygmatu:

równanie na sprawność egzergetyczną

(J. Szargut: Termodynamika techniczna. Gliwice 2011)

$$\eta_B = \frac{B_{uż} - B_{sn} + L_{uż} + E_{eluż} + \Delta B_{źruż} + \Delta B_{uuż}}{B_N + L_N + E_{elN} + \Delta B_{źrN}}$$

gdzie: $B_{uż}$ – użyteczna egzergia produktów użytecznych procesu, B_{sn} – egzergia surowców nieenergetycznych, $L_{uż}$, $E_{eluż}$ – użyteczna praca, użyteczna energia elektryczna uzyskana w procesie, $\Delta B_{źruż}$ – przyrost egzergii zewnętrznych źródeł ciepła, których ogrzewanie lub ochładzanie jest zadaniem procesu, $\Delta B_{uuż}$ – użyteczny przyrost egzergii układu, B_N – egzergia substancji napędowych (paliw), L_N , E_{elN} – praca napędowa, napędowa energia elektryczna, odpowiednio, $\Delta B_{źrN}$ – spadek egzergii zewnętrznego źródła ciepła napędowego

WSPÓŁCZYNNIKI TRANSFORMACYJNE

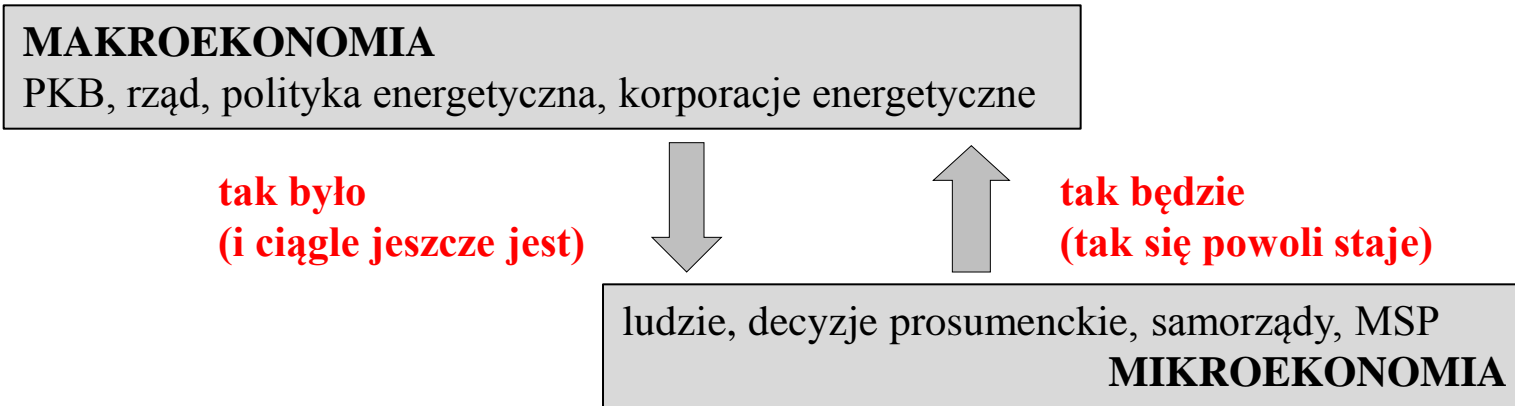
obecnej energii końcowej E_k , w energię/egzergię użyteczną $E/B_{uż}$
(monizm elektryczny)

Rynek energetyczny		„czynnik” napędowy	jednostka „wiążąca”	oszacowanie	
				wzór	liczbowe
energia elektryczna		ludność, gospodarka	kWh/(os., PKB)	(-)	1
ciepło	grzewcze, CG	ludność, mieszkalnictwo	kWh/m ²	$\frac{E_{PH}}{E_g} \cdot \frac{1}{COP}$	$\frac{1}{3} \cdot \frac{1}{3} = 0,1$
	CWU	ludność	kWh/os.	$\frac{1}{COP}$	$\frac{1}{3} = 0,3$
transport		ludność, transport	kWh/sam.	$\frac{\eta_s}{\eta_{EV}}$	$\frac{0,2}{0,6} = 0,3$

**W paradygmacie egzergetycznym (w równaniu na sprawność egzergetyczną)
brakuje inwestycji,
a ogólnie środowiska społeczno-ekonomicznego
Dlatego potrzebne są dwa dalsze paradygmaty**

(„EKLEKTYCZNY/MIĘKKI”) PARADYGMAT PROSUMENCKI (1)

(„EKLEKTYCZNY/MIĘKKI”) PARADYGMAT WIRTUALIZACYJNY (3)

„Specyficzny” *market coupling* w postaci transsłonowych platform handlowych między schodzącym rynkiem energii elektrycznej oraz rynkami wschodzącymi 1 i 2

1. Bezpośrednie nawiązanie do systemu ERO z przeszłości działającego na miedzianej płycie i na kosztach zmiennych wytwarzania:

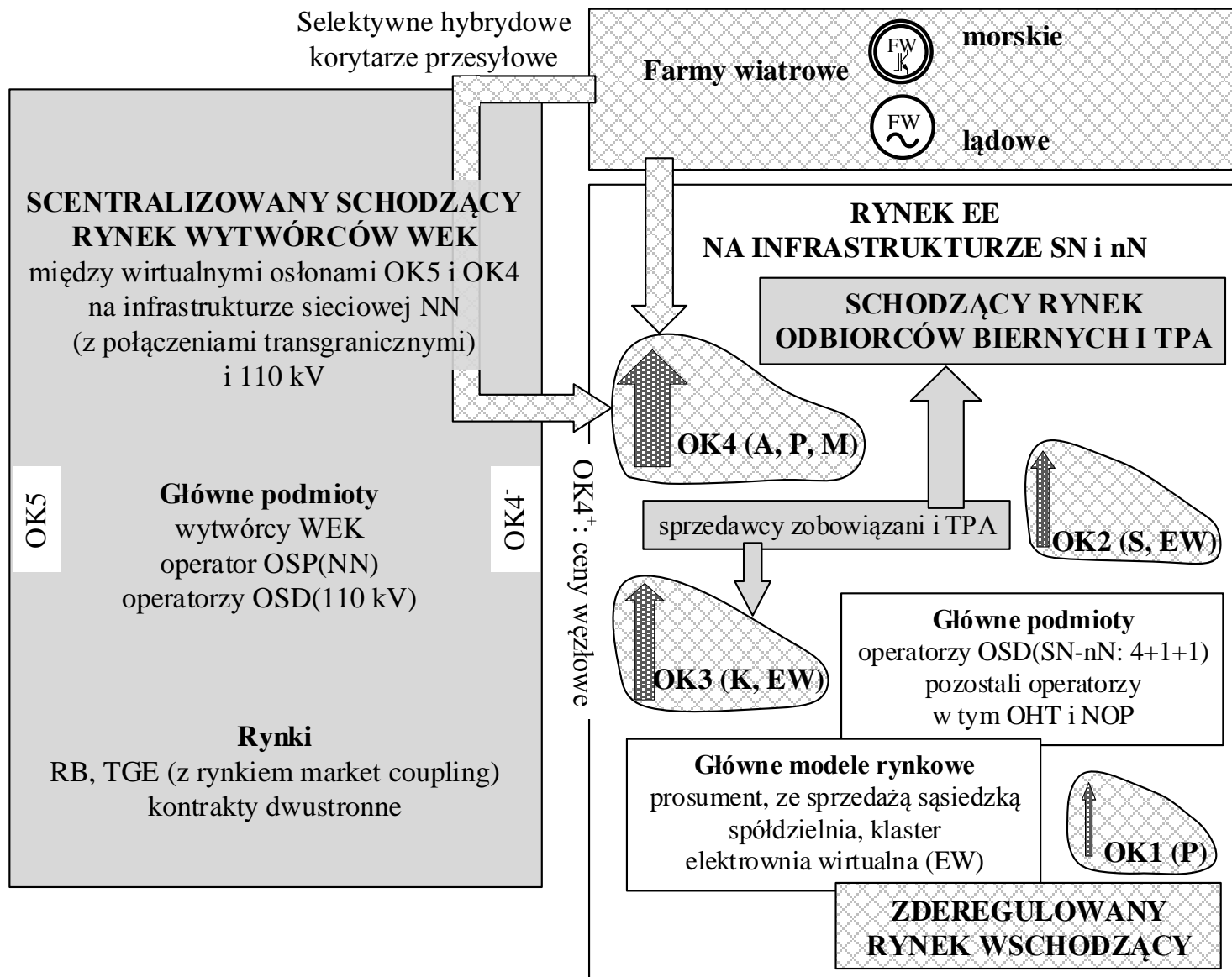
$$K(P_G) = \sum_{i=1}^{n_G} k_i(P_{Gi})$$

gdzie: $K(P_G)$ – całkowity koszt zmiennych wytwarzania energii elektrycznej we wszystkich źródłach pracujących w systemie elektroenergetycznym, k_i – nieliniowa charakterystyka/funkcja określająca koszt zmiennych wytwarzania energii elektrycznej w źródle i , P_{Gi} – moc generowana przez źródło i , i – liczba źródeł pracujących w systemie.

2. Wyjście (przyszłość, ale niedaleka) na „maszynową” platformę transakcji rynkowych koordynowanych/redukowanych przez inteligentną infrastrukturę systemu ograniczeń sieciowych (sieciowe terminale dostępne, zasada TPA+).

ARCHITEKTURA RYNKU ENERGII

RYNEK EE W PROCESIE TRANSFORMACJI ENERGETYKI W HORYZONCIE 2050

załącznik 2
ŚRODOWISKO SPOŁECZNO-POLITYCZNE

NOWA STRUKTURYZACJA ENERGETYKI I ROZLEGŁEGO OTOCZENIA

energetyka WEK

-----
elektroenergetyka + górnictwo
sektor paliw płynnych
gazownictwo
ciepłownictwo

odbiornicy → klienci → nabywcy

polityka energetyczna

grupy interesów

subsidiaryzm

-----
gmina → powiat → miasto → metropolia → województwo →
→ kraj → UE → świat (zinstytucjonalizowany)

energetyka EP
zaspakajanie potrzeb energetycznych

-----
ludność: domy jednorodzinne (nN),
budownictwo wielorodzinne (nN, SN)
samorządy: gminy, miasta (nN, SN, GPZ-ty)
MMSP (nN, SN)
wielki przemysł (370 GPZ-ów)

NOWA STRUKTURA „PODMIOTOWA” ODPOWIEDZIALNOŚCI

Poziom odpowiedzialności	Odpowiedzialność (przedmiotowa, podmiotowa)
odbiorca	(-)
prosument	odpowiedzialność podstawowa (rynkowa)
gmina wiejska	założenia do planów zaspakajania potrzeb energetycznych gminy, odpowiedzialność (w tym przed sądem) za jakość powietrza (smog); energetyk gminny (status, zakres działania, odpowiedzialność – przedmiot regulacji gminnej)
miasto (aglomeracja)	„założenia” i „smog” tak jak w gminie (wiejskiej), odpowiedzialność za włączenie infrastruktury zaspakajania potrzeb energetycznych do zadań własnych na równi, z innymi krytycznymi zadaniami, w szczególności za jej integrację z gospodarką obiegu zamkniętego – rozwiązania szczegółowe są przedmiotem regulacji miejskich
województwo (UM)	odpowiedzialność za wykorzystanie transformacji energetycznej do budowy endogenicznej strategii własnego rozwoju – rozwiązania szczegółowe są przedmiotem regulacji wojewódzkich (podpowiedź: landy w Niemczech, stany w USA)
kraj (państwo)	rezygnacja z polityki energetycznej, likwidacja Ministerstwa Energii, głęboka przebudowa URE, ogłoszenie doktryny energetycznej, powołanie PRMTE
UE	realizacja unijnej polityki klimatycznej, realizacja jednolitego konkurencyjnego rynku energii elektrycznej
„zinstytucjonalizowany” świat	polityka klimatyczna (emisje CO ₂), zaspakajanie potrzeb energetycznych lotnictwa (poziom globalny), system prądu elektrycznego (prąd przemienny, renesans prądu stałego)

NOWA STRUKTURA PODMIOTOWO-PRZEDMIOTOWA BEZPIECZEŃSTWA ELEKTROENERGETYCZNEGO I ENERGETYCZNEGO W CAŁOŚCI (W MODELU MONIZMU ELEKTRYCZNEGO)

Podział administracyjny, segmentacja prosumencka		Podstawa i gwarant bezpieczeństwa lub współodpowiedzialny za środowisko, w którym to bezpieczeństwo się realizuje
PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY – PRZESTRZENNE ZAGOSPODAROWANIE KRAJU		
Kraj	KSE w systemie UCTE (UCPTE) – rząd (URE), PSE	
Województwo	OK4 w KSE – samorząd (urząd marszałkowski) w środowisku rynków RS i RW1, ewentualnie RW2	
Wielka struktura osadnicza (metropolia, aglomeracja, miasto powyżej 500 tys. mieszkańców)	OK4 W KSE – samorząd (zarząd metropolii, prezydent miasta) w środowisku rynków RS i RW1, ewentualnie RW2	
Powiat	OK4 – klaster energii w środowisku rynków RS i RW1	
Gmina wiejska, wiejsko-miejska	OK4 – samorząd (wójt, burmistrz) w środowisku rynków RS i RW1	
Mikro struktura osadnicza (wieś, kolonia)	OK2 – spółdzielnia energetyczna w środowisku rynków RS i RW1	
PROSUMENCI		
Ludność	dom jednorodzinny	OK1 – właściciel domu w środowisku rynków RS i RW1
	budynek wielorodzinny	OK1, OK2 – właściciel mieszkania, spółdzielnia/wspólnota mieszkaniowa, deweloper w środowisku rynków RS i RW1
MMSP		OK1, OK2 – przedsiębiorcy w środowisku rynków RS i RW1
Samorząd – zadania własne		OK1, OK2 – samorzady w środowisku rynków RS i RW1
Wielki przemysł		Hybrydowe układy dosyłowe AC-DC – zarządy w środowisku rynków RS i RW2
Krajowa infrastruktura	magistrale PKP	Hybrydowe układy dosyłowe AC-DC – PKP Energetyka, zarządcy autostrad w środowisku rynków RS i RW2
	autostrady	

RS, RW1, RW2 – rynki energii elektrycznej: schodzący i wschodzące 1 oraz 2, odpowiednio

załącznik 3
PRAKTYCZNE SKUTKI TRANSFORMACJI ENERGETYKI

PRAKTYCZNE SKUTKI TRANSFORMACJI ENERGETYKI (w długotrwałej/fundamentalnej optyce elektryka)

stan <i>A</i> (2018/2020)	szczegółowy aspekt transformacji	stan <i>B</i> (2050)
energetyka „termodynamiczna” (spalanie paliw kopalnych i technologie jądrowe oraz procesy ciepłe)	zmiana metody energetyki	energetyka „elektrotechniczna” (energoelektronika, renesans prądu stałego, technologie informatyczne)
trzy rynki końcowe (energii elektrycznej, ciepła, paliw transportowych)	pasywizacja budownictwa, elektryfikacja ciepłownictwa i transportu, re-elektryfikacja i elektryfikacja pierwotna OZE	monizm elektryczny (jedyność energii elektrycznej jako energii napędowej zaspakajającej wszystkie potrzeby energetyczne)
dominacja modeli korporacyjnych ogólnie i cen przeciętnych na rynku końcowym energii elektrycznej	zmiana modeli ekonomicznych	rynki energii elektrycznej czasu rzeczywistego (cen krańcowych) oraz rynki prosumenckie dóbr inwestycyjnych i usług monizmu elektrycznego
górnictwo węglowe, naftowe, gazowe, paliw jądrowych – przemysł przetwórstwa ropy naftowej , przemysł produkcji paliw jądrowych – elektroenergetyka, gazownictwo, ciepłownictwo)	zmiana modeli biznesowych	przemysł elektrotechniczny (maszyn i urządzeń elektrycznych) + przemysł ICT, sieciowe modele adekwatne do właściwości zdecentralizowanych rynków usług monizmu elektrycznego
redukcja CO₂ (energetyka bezemisyjna)	relacje: polityka klimatyczna, polityka energetyczna, rynek (konkurencja)	masowo pobudzona innowacyjność technologiczna i społeczno-biznesowa

Temat jest dedykowany przez autora do krytycznej dyskusji w szerokim środowisku inżynierów elektryków, elektroenergetyków i energetyków; prawników; ekonomistów; socjologów; przyrodników